

Bijlage 6. Notitie Aanscherpingen Omgevingsvisie nav OES

Bij het opstellen van de omgevingsvisie is een Omgevingseffectenscan (OES) uitgevoerd. Deze OES is opgesteld op basis van een eerste concept-ontwerp van de omgevingsvisie. Deze OES brengt de effecten van het voorgenomen beleid uit de concept-omgevingsvisie in beeld.

Voor een tiental thema's is inzichtelijk gemaakt hoe de leefomgeving van Veldhoven er momenteel voor staat, waar in de toekomst knelpunten of autonome verbeteringen te verwachten zijn en wat de effecten van het beleid uit de omgevingsvisie zijn. Dit is uitgedrukt in kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten.

In de OES zijn voor diverse thema's aanbevelingen gedaan. Hierbij is er onderscheid gemaakt in aanbevelingen voor thema's waarbij de omgevingsvisie overwegend risico's op negatieve effecten heeft (gezondheid, natuur en biodiversiteit, en bodem en water) en aanbevelingen voor thema's die in de referentiesituatie slecht scoren en waarbij de omgevingsvisie positieve effecten voorziet. Voor deze laatste thema's worden aanbevelingen gegeven om het positieve effect nog meer te vergroten.

Onderstaand wordt aangegeven hoe met de aanbevelingen voor deze thema's is/wordt omgegaan en waar dit heeft geleid tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Aanbevelingen met overwegend risico's op negatieve effecten.

Om de negatieve effecten op deze thema's niet te verergeren, wordt de omgevingsvisie aangepast, door bij alle gebiedsopgaven het volgende kader op te nemen:

'Bij elke ontwikkeling geldt als uitgangspunt dat minimaal een neutraal, maar bij voorkeur een positief, effect wordt behaald op de thema's natuur en biodiversiteit, gezondheid, bodem en water.'

Thema: Natuur en Biodiversiteit

a. Bij binnenstedelijke inbreiding, voorzieningenclustering en functiemenging moet kritisch gekeken worden naar de ligging van de nieuwe routes en gewijzigde verkeersstromen en de omgang met het zoekverkeer om zo de invloed op het Natura 2000-gebied zoveel mogelijk te beperken. Saldering met ander beleid, zoals het verlagen van de parkeernorm icm slimme mobiliteit en verduurzaming van de woningvoorraad voorkomt mogelijk een toename aan stikstofdepositie.

Reactie gemeente:

Inzet op verbetering van het openbaar vervoer en fietsnetwerk is één van de speerpunten in de omgevingsvisie. Het bieden van goede alternatieve vervoersmogelijkheden is immers de basis om het autoverkeer- en gebruik te verminderen. Recent is de 'Parkeernormennota 2021: toepassing parkeercijfers bij ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Veldhoven' vastgesteld, wat een basis biedt om te kiezen voor bijvoorbeeld mobiliteitsmanagement om zo de parkeernormen te verlagen. De gemeente wil mobiliteitsmanagement stimuleren om zo het gebruik van de fiets, het openbaar vervoer en de (elektrische) deelauto's te stimuleren. Het bestaande beleid wordt in de omgevingsvisie overgenomen, wat dus niet leidt tot aanpassing van de visie. Een verdere doorvertaling wordt meegenomen in het omgevingsplan. In het gebiedskader 'woonwijken en stadse woonstraten' staat het verduurzamen van de woningvoorraad expliciet vermeld.

b. Bij recreatie in het buitengebied moet kritisch gekeken worden naar de ligging van (nieuwe) recreatieve routes in en nabij Natura 2000-gebieden of leefgebieden van beschermde soorten. Door goede zonering, bebording en zo nodig opwaardering van bestaande paden kan betreding van kwetsbare habitattypen of beschermde soorten voorkomen worden.

Reactie gemeente:

In de gebiedsopgave 'Buitengebied' is expliciet bepaald dat een uitbreiding van een fijnmazig recreatief netwerk plaats kan vinden, met oog voor de natuur. De omgevingsvisie wordt aangepast door ook aan te geven dat er ook een verbetering plaats moet vinden. Bij de uitvoering hiervan worden de concrete aanbevelingen bezien.

c. De omgevingsvisie voorziet in versterking van de groene vingers. Daarnaast zijn er meerdere risico's geconstateerd met betrekking tot groene vingers die samenhangen met beleidsuitspraken die daarmee kunnen conflicteren. Advies om aan deze beleidsuitspraken in vervolgsbeleid randvoorwaarden te verbinden mbt het ontzien van de groene vingers en natuurinclusief ontwikkelen.

Reactie gemeente:

In de gebiedskaders van de verschillende gebieden is naar aanleiding van deze aanbeveling toegevoegd dat inbreidingen in en langs de groene vingers altijd passend dienen te zijn bij het groene karakter van de groene vingers. Bij de verdere uitwerking in het omgevingsplan danwel in programma's worden de randvoorwaarden nader uitgewerkt.

Overige aanpassingen tbv thema natuur en biodiversiteit

Naast aanpassingen aan de omgevingsvisie naar aanleiding van de aanbevelingen zijn ter bescherming van de natuur nog de volgende aanpassingen aan de omgevingsvisie doorgevoerd:

- Bij de strategische keuze van kernopgave 3 (ruimte voor duurzame energie) is expliciet opgenomen dat in het beleidskader voor zon en wind in het buitengebied de natuurwaarden versterkt en eventueel gecompenseerd worden.
- Bij de beekdalen is extra bepaald dat natuur primaat heeft en dat recreatie en energie-opwek alleen mogelijk is als dit geen schade toebrengt aan de natuur.
- In de stedelijke structuur benadrukken we de groene en klimaatadaptieve inbreiding.

Thema: Bodem en water

Veldhoven heeft een lage grondwaterstand door de zandige ondergrond. Voorbeelden van maatregelen om de grondwaterstand te beïnvloeden zijn kunstmatige grondwaterhoging en actief peilbeheer. Omdat maatregelen locatie specifiek zijn, wordt aanbevolen een nadere analyse uit te voeren bij verdere uitwerking van het omgevingsplan of uitvoeringsprogramma's. Hiermee kunnen passende maatregelen uitgedacht worden.

Reactie gemeente:

In de gebiedsopgaven is het volgende kader naar aanleiding van deze aanbeveling opgenomen: 'We werken aan een veilig, duurzaam en schoon bodem- en watersysteem. Van belang is om voldoende ruimte te reserveren voor het vasthouden van water.' De concrete maatregelen worden uitgewerkt in het kader van het omgevingsplan of de programma's.

Thema: Gezondheid

a. De risico's van binnenstedelijk verdichten bij inrichtingen voor gevaarlijke stoffen kunnen gemitigeerd worden door bij ontwikkelingen rekening te houden met aanwezigheid van bronnen met een 10^{-6} risicocontour. Door nieuwe woningen buiten deze contour te plaatsen kunnen risico's gereduceerd worden. In samenwerking met de Veiligheidsregio kunnen randvoorwaarden opgesteld worden voor in het nieuwe beleid, bijvoorbeeld op het vlak van ruimtelijke inpassing.

Reactie gemeente:

In de gebiedsopgaven is het volgende kader naar aanleiding van deze aanbeveling opgenomen: Bij ruimtelijke ontwikkelingen hanteren we voor een veilige fysieke leefomgeving de 7 kernwaarden van de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost. Eén van de kernwaarden is 'Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid'. Deze kernwaarde benadrukt het belang om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te kijken naar de omgeving en de risico's die zich in de buurt bevinden.

b. Het intensiveren van werkmilieus en het toevoegen van woningen door inbreiding, zorgt voor een toename van verkeersbewegingen. In de aanbevelingen worden diverse maatregelen genoemd om geluidhinder te verminderen. Om het aantal geluidgehinderden omlaag te brengen wordt geadviseerd om een uitvoeringsprogramma op te stellen met concrete maatregelen gericht op die belangrijke bronnen voor (ernstige) geluidhinder.

Reactie gemeente:

De gemeente is verplicht om een programma Geluid op te stellen. In dit kader zullen de aanbevelingen in overweging worden genomen.

Aanbevelingen voor vergroting positief effect

Thema: Wonen en voorzieningen

Om zicht te krijgen op de kwalitatieve woningbehoefte is nader onderzoek nodig, zodat de ontwikkelingen aansluiten op de vraag naar het type woningen.

Reactie gemeente:

Zoals in de OES zelf al is aangegeven, wordt in de Woonvisie, waar de voorbereidingen inmiddels voor zijn gestart, de kwalitatieve woningbehoefte inzichtelijk gemaakt. Hierbij wordt ingegaan op de doelgroepen en het beschikbaar hebben van het juiste segment woningen voor deze doelgroepen (ouderen, vergunninghouders, alleenstaanden, eenoudergezinnen, starters, etc).

Thema: Landschap en cultuurhistorie

Locaties voor woninguitbreiding zijn voorzien in cultuurhistorisch landschap. Om risico's te mitigeren en aantasting van cultuurhistorische waarden te voorkomen, dienen cultuurhistorische waarden als randvoorwaarde opgenomen te worden in uitvoeringsprogramma's die gerelateerd zijn aan stedelijke ontwikkeling bij inbreiding. De omgevingsvisie omvat aspecten die historische kernen en linten dienen te beschermen.

Reactie gemeente:

Voor de historische kernen en linten zijn onder andere vanwege het behoud van de cultuurhistorische waarden in deze gebieden, in de omgevingsvisie expliciet aparte

gebiedskaders opgenomen. Daarnaast blijft het bestaande beleid als verwoord in de Nota cultuurhistorische waarden van kracht. Hierdoor worden de cultuurhistorische waarden al beschermd.

Omdat de cultuurhistorische waarden niet expliciet zijn benoemd en worden beschermd in de omgevingsvisie, wordt bij de gebiedskaders 'Dorpskernen en -gehuchten', 'Dorpslinten', 'Woonwijken en stadse woonstraten', 'Sterk stedelijke structuur' en 'Buitengebied' het beschermen en versterken van de cultuurhistorisch waardevolle plekken, panden en landschappen opgenomen.

Thema: Klimaat

a. Om de stad aan te passen aan klimaatverandering is een adequate en concrete aanpak nodig gericht op de openbare ruimte en particuliere terreinen, rekening houdend met de inbreidingsopgave waar de gemeente op in zet. Naast de genoemde maatregelen in de omgevingsvisie zijn aanvullende maatregelen voor vermindering van wateroverlast nodig, zoals werken met doorlatende verharding in de openbare ruimte.

Reactie gemeente:

In de omgevingsvisie is expliciet vermeld dat er een aanpak moet komen voor hittestress en wateroverlast door het ontharden en vergroenen van de openbare ruimte, door ontkoppeling van de hemelwaterafvoer en het bieden van waterbergingsmogelijkheden. Een verdere uitwerking in maatregelen zal bij de omgevingsplannen of programma's worden opgepakt.

b. De algemene trend van toename van het aantal warme dagen en hittestress zal in de toekomst verder toenemen. De omgevingsvisie ziet vooral in het creëren van meer groenstructuren om hittestress te voorminderen. Geadviseerd wordt om klimaatadaptatie nadrukkelijker integraal onderdeel te laten zijn van nieuw beleid. Bijvoorbeeld door het opstellen van normen voor gebieden, als vertrekpunt voor concrete maatregelen (bijvoorbeeld een vastgesteld percentage groen dat minimaal aanwezig moet zijn in de wijk, bouweisen voor nieuwbouw of het ontwerpen van gebouwen waardoor meer wind het gebied in kan). Daarnaast heeft de gemeente bewoners en ondernemers nodig om particulier terrein mee te transformeren. De mate waarin men maatregelen neemt is mogelijk afhankelijk van de sociaaleconomische status. Hier kan meer onderzoek naar gedaan worden om dit vervolgens te verwerken in het beleid.

Reactie gemeente:

Eén van de programma's waar de gemeente mee aan de slag gaat is een programma voor Duurzaamheid. Voor dit programma zijn 4 speerpunten benoemd, waaronder klimaatadaptatie. De gestelde maatregelen in de aanbevelingen dienen in dit kader uitgewerkt te worden. De omgevingsvisie is te abstract om dergelijke concrete zaken hierin op te nemen. Wel zal in de omgevingsvisie voor de stedelijke structuur de groene en klimaatadaptieve inbreiding worden benadrukt.

c. De grootste CO₂ bijdrage binnen Veldhoven komt van de gebouwde omgeving. De omgevingsvisie voorziet niet in nieuw beleid om de CO₂ uitstoot daarvan substantieel te verminderen. Transitie naar aardgasvrije wijken zal daarin een belangrijke rol spelen. Concrete invulling en fasering daarvan volgt met de in 2021 door de gemeente vast te stellen Transitievisie Warmte en wijkuitvoeringsplannen.

Reactie gemeente:

In de omgevingsvisie wordt expliciet aandacht besteed aan de warmtetransitie. Parallel aan het proces van de omgevingsvisie is een transitievisie warmte ontwikkeld,

welke eind 2021 wordt vastgesteld. In deze visie is vastgelegd hoe, wanneer en met wie de gemeente werkt aan de route naar aardgasvrij in 2050.

Thema: Duurzame energie en circulariteit

a. De omgevingsvisie gaat niet in op afvalscheiding. Om een toename van de hoeveelheid (rest)afval te voorkomen kunnen aan de voorkant randvoorwaarden gesteld worden (bijvoorbeeld circulair inkopen, eisen stellen aan horeca en evenementen in de vergunningseisen).

Reactie gemeente:

De omgevingsvisie gaat expliciet in op duurzaamheid en circulariteit. Omdat afvalbeleid niet direct betrekking heeft op het maken van strategische ruimtelijke keuzen is dit verder niet meegenomen in de omgevingsvisie. De voorgestelde maatregelen zijn vrij concreet en worden vanwege het abstracte karakter van de omgevingsvisie niet hierin opgenomen. Bij toekomstig beleid worden de voorgestelde maatregelen in overweging genomen.

b. Om de doelstellingen te behalen uit het klimaatakkoord is substantiële inzet nodig op verduurzaming van opwekking van elektriciteit, voor zowel woningen als bedrijven. Geadviseerd wordt om nader te onderzoeken welke inzet wanneer nodig is om tijdig de klimaatdoelen te behalen en daar in verdere uitwerking concrete uitvoeringsstappen voor vast te stellen. Hierbij speelt de transitie naar aardgasvrije wijken een belangrijke rol. Ook de sociaal maatschappelijke status dient meegenomen te worden, omdat maatregelen niet voor iedereen betaalbaar zijn.

Reactie gemeente:

In de omgevingsvisie zijn ambities en strategische keuzes opgenomen met betrekking tot CO₂-reductie en duurzame opwek. Ook zijn haakjes opgenomen voor beleid waarin de ambities en keuzes verder worden geconcretiseerd, zoals de Transitievisie Warmte voor de transitie naar aardgasvrije wijken en het Beleidskader hernieuwbare elektriciteit voor opwek en besparing van elektriciteit. Beide trajecten zijn inmiddels gestart. De Transitievisie Warmte wordt eind 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Het Beleidskader voor duurzame opwek staat voor vaststelling begin 2022 gepland. Naast de technische kant van de energietransitie wordt in beide beleidsstukken veel aandacht besteed aan de sociaal-maatschappelijke kant van de opgave. We staan stil bij de manier waarop we inwoners, bedrijven en andere stakeholders in positie brengen om samen stappen te zetten. Met de uitvoering van het beleid starten we direct. Projecten, activiteiten en samenwerkingen voor de eerste jaren (2022-2025) leggen we vast in de uitvoeringsagenda gebouwde omgeving duurzaamheid. Deze wordt naar verwachting begin 2022 vastgesteld door het college.

Thema: Vitaliteit inwoners

Door de actieve inzet van de gemeente op sport- en speelvoorzieningen wordt de gezonde leefomgeving al verbeterd. Om hier extra op in te zetten wordt geadviseerd om de beweegrichtlijn van het RIVM als uitgangspunt te nemen bij de concrete uitwerking van de omgevingsvisie in een uitvoeringsprogramma. Verdere toevoeging van fiets- en wandelroutes kan bijdragen aan verdere verbetering.

Reactie gemeente:

In de omgevingsvisie wordt expliciet aandacht besteed aan het stimuleren van beweging en sport in de openbare ruimte en het creëren van veilige wandel- en fietsroutes. Bij de verdere uitwerking wordt de aanbeveling in overweging genomen.